

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון מס' 191
כסלו תשע"ט

זה אינו מצוי בתוך העיר, אלא בקו מתח בין עירוני. במקום הזה היו בצידי הישוב כמה עמודים מהסוג הנ"ל, ולא העמידו לחיים תחתיהם ולא חביות, והסתמכו על כך שהחוט האמצעי מכוון מעל העמוד. אבל בשני מקומות היו עמודים מסוג אחר. שגם בהם לא העמידו חביות, למרות שהחוט לא היה מעל העמוד.

עמוד חלול אינו כשר גם כשהחוט מעליו

וביאר הענין הוא בשני חלקים. א. כיום כבר עושים את העמודים הגדולים ע"י עמודי ברזל, שיש עמודים צרים בפניות העמוד [שנים או

תחתית עמוד החשמל חלול, ואינו עמוד

ארבע פינות] שביניהם יש פסי ברזל אלכסוניים, והמציאות היא שאין ביניהם שיעור לבד. ולפי"ז כיון שכל החוטים נמצאים בצידי העמודים ורק הכבל העליון נמצא על אמצע העמוד, הרי אין תחתיו עמוד כלל אלא רק חלל, ואף למקילים בעמוד עקום שהחוט יושב על ראשו, להחשיבו כמי שהחוט נמצא מעל גבי העמוד, בכל זאת בעמודי הברזל הנ"ל אי אפשר להכשירו כלל, כי החוט אינו נמצא מעל עמודי הפניות אלא כנגד החלל

שבאמצע, והחלל שבאמצע אינו עמוד אלא חלל. ולכן עמודים אלו אינם כשרים כלל, ואם מסתמכים על חוטים אלו, חייבים שיהיו תחתיהם לחיים, ואם אין תחתיהם לחיים, העירוב פסול.

יש להוסיף שבישוב הנ"ל היה בעמודים בעיה נוספת, שגם הכבל העליון שנמצא מעל העמוד ולא בצד, אך הוא לא עבר מעליו כלל, אלא התחבר לצד של אמצע העמוד מכאן, והמשיך אחרי העמוד, והיה עוד תתיכה נוספת שמחוברת מזה לזה להעביר את זרם החשמל (ראה בתמונה מעל העמוד). במצב כזה כבר לא צריך

ראש עמוד החשמל, והחוטים מהצד ולא מעליו

להאריך הרבה, כיון שברור שהכבל הארוך שהוא המשקוף, אינו מגיע מעל העמוד כלל. וא"כ במצב כזה חייבים לכל הדעות להעמיד לחיים מתחת כבל החשמל.

חוט העירוב שהוכנס בתוך חור שבעמוד החשמל

דבר נוסף שהיה באותו עמוד, שהוא שימש כחיבור בין קו החשמל לבין קו העירוב שממשיך בעמודים רגילים, והחיבור בין עמוד החשמל לעמוד העירוב, היא ע"י צורת הפתח עם חוט מעמוד העירוב עד עמוד החשמל. במצב כזה ברור שהחוט שקושרים אינו מעל ראש העמוד, של החשמל שהוא גבוה מאוד, וא"כ איך יהיה כשר לצורת הפתח, אם לא ע"י שיעמידו לחי

חוט העירוב בתוך חור בעמוד החשמל

לפניו. אבל במקרה זה הם עשו פתרון הלכתי שהוזכר בפוסקי זמנינו, ודנו בכשרותו. הנה בעמודי החשמל מסוג זה יש כמה חורים בעמוד, המיועדים לחבר בהם ברגים בהתקנת העמודים, ובדרך כלל יש חורים מיותרים שנשארים פתוחים, וא"כ האחראי הכניס את החוט בתוך החור, וקשר אותו,

וע"י החוט יושב מעל עמוד. אמנם החוט אינו מעל כל העמוד, אבל כיון שע"פ הלכה מספיק שהעמוד יהיה בגובה של עשרה טפחים שהם בסה"כ מטר אחד, א"כ יש כאן שיעור עמוד מתחת החוט.

ישוב שנבדק, והרב דאג לתקציב לתיקון מידי

בשבוע זה יצא הבדוק של מוקד העירוב אל אחד מהישובים הדתיים בדרום הארץ, נפגש עם הרב של הישוב והראה לרב דברים שהיה צורך לתקנם, הרב קיבל את הדברים בצורה יפה, ומיד פנה אל ראש המועצה, השיג את התקציב והאישורים הנדרשים, ועמד על כך שמיד באותו שבוע יתקנו את כל הרשימה של הדברים, ועוד הוסיף שאם רואים תוך כדי עבודה שיש עוד משהו שצריך לתקן, שיעשו אותו והוא ידאג להוסיף בתשלום לעובדים.

הדבר הזה היה לנו הפתעה טובה ונדירה. מוקד העירוב נפגש לצערנו עם מקרים רבים של ישובים שמתברר שהעירוב בהם אינו כשר, וכאשר מדובר בתיקון קל, האחראי אומר שהוא יסתדר לבד לאלתר פתרון, אבל כשמדובר בדבר הדורש תקציב, לוקח זמן עד שמשגים את התקציב, ובינתיים יש זמן שהעירוב אינו תקין, והאחראי מרגיש שאין לו מה לעשות יותר מאשר להודיע שהוא צריך תקציב, וכשיגיע נתקן. ובאמת הוא לא אמור לשלם מכיסו את מה שכולם חייבים בו כמותו, אלא שבינתיים יש מצב של מכשול גדול. משא"כ בישוב הזה באותו שבוע השיגו את אישור התקציב, להביא עובדים שיעשו את הדברים, ולא להסתפק במציאת פתרונות מאולתרים.

בישוב זה הסיפור התחיל לפני זמן רב, שעברנו בישוב לראות את כשרות העירוב, וראינו שיש בו דברים בעייתיים מאוד, שכנראה מחוסר שימת לב לא ידעו לעשות את הדברים כהלכה. במקרה כזה צריך לפנות אל הרב, להיפגש עימו מול העמודים והחוטים, ולהציע את הדברים בכבוד הראוי, כדי שח"ו לא לפגוע ולהתרסיס. הדברים האלו דורשים מאמץ רב, כדי לעשות אותם בצורה הראויה להביא את התועלת בשלימותה, כדי למצוא אוזן קשבת, למצוא פתרונות שיסייעו לתקן כהלכה, ועוד. במקרה זה לקח זמן עד שהגענו לזמן המתאים, ובס"ד זוכים לראות מיד את התיקון שמכשיר את העירוב.

אין ספק שאותם אנשים שתרמו ונתנו למען בדיקה זו, זכו בזכות גדולה מאוד, לדאוג לישוב של מאות אנשים שומרי שבת, שלא יכשלו ח"ו בחילול שבת. לא כל אחד זוכה לכך, ולא תמיד יודעים מראש איך יפול דבר. מה שמוטל עלינו זה להשתדל, לעשות מאמץ, להיות שותפים במפעל המיוחד הזה, בבדיקת עירובין בתיקון עירובים, בהגברת המודעות לקיום ההלכות. ויהי רצון שזנכה לזכות את הרבים, ללא מכשול.

מדוע חוטי החשמל אינם כשרים לצורת הפתח

במאמר זה נביא מעט מהדברים שהיו בישוב, כדי ללמוד מהם את ההלכות המצויות בזמנינו. בישוב זה היו חלקים מהיקף העירוב שהסתמכו על חוטי חשמל שעוברים משני צידי הישוב, והנה אחת מהבעיות בחוטי החשמל, שהכבלים אינם מעל העמודים, אלא מן הצד, ובשביל שיהיה צורת הפתח, כתב השו"ע (סי' ס"ב ס"א) שהקנה העליון שהוא המשקוף חייב להיות מעל גבי העמודים, ואם חיבר את הקנה העליון לשני העמודים או לאחד מהן מן הצד, אינו מועיל. לכן חוטי החשמל אינם כשרים, אלא אם יעמידו תחת כל חוט לחיים או חביות שימשו כעין עמוד קטן, שאם יש בהם גובה י טפחים, אמרינו גוד אסיק מחיצתא וכאילו הלחי עולה עד לחוט, ונעשה לצורת הפתח (משנ"ב סי' ס"ב ס"ב). אמנם יש סוג אחד של עמוד חשמל שהוא יכול להיות כשר, עמוד עגול מבטון ויש מעליו שלשה חוטים, שהאמצעי מתוכם מכוון כנגד העמוד, דבר

עמוד מבטון שהכבל האמצעי מכוון מעל גבי

את כל העירוב לפי כל השיטות, וכן אם חוט אחד לא יהיה קשור כהלכה הוא יפסול את כל העירוב.

הפיקוח על העירוב אינו דבר פשוט, הידע ההלכתי הנדרש לתפקיד זה הוא לא קל ולא פשוט. והמציאות כיום בישובים ובעירובים הכלליים, שאין מספיק ידע והמחשה בנושאים אלו.

אנו שמחים שה' זימן לדינו בשבוע זה, לזכות ישוב שלם בתקון גדול, ואנו מתפללים שנוזה הצליח בעוד כמה מטרות כאלו העומדות לפנינו, וממתנות זמן רב לשעת הכושר, וקוראים בזה אל כל איש ואיש שרוצה לזכות להיות שותף בזכויות אלו, לתת בידינו אמצעים רחבים להרחבת הפעילות והעשייה, באמצעות תרומה חשובה, שבעז'ה תביא עוד ישובים לעשיית העירוב כהלכה, ומשפחות נוספות ילמדו לקיים את ההלכה.

התרחבות רבה ברשימת המתחמים הכשרים

בגליון קודם התחלנו בהרחבת הפרויקט למתחמים כשרים, עקב הביקוש הגדול שמוסיף והולך, מקבוצות ומשפחות שנוסעות למקומות שונים, ומבקשים לדעת מה כשרות המקומות שהם אמורים לשהות בהם. בשבוע זה נבדקו כבר כמה מתחמים באחת הערים, ועדיין המלאכה שלפנינו מרובה וגדולה. יש לציין שלמרותש כמה אברכים פנו לסייע בנושא זה כפי שביקשנו בגליון קודם, והם קיבלו תפקידים כראוי להם, עדיין אנו זקוקים לאברך שיתמסר לכך לאגד את המידע בצורה שתהיה ראויה לציבור. וכל הקודם לזכות במצוה גדולה זו, שכרו גדול מן השמים.

בדין זה נחלקו הפוסקים, המשנ"ב (סי' שס"ב ס"ק ס"ד) מביא מדברי הפמ"ג שהסתפק במקרה דומה, כשעשה חקיקה בראש העמוד, כדרך שעושים האומנים בעמודי פרגולה, [שיש חתך רחב בעמוד, כדי שהקרש השוכב ישב בתוכו], וקשר את החוט בחקיקה זו, האם זה נחשב שהוא מעל גבי העמוד, כיון שהעמוד לא מסתיים בגובה שתחת החוט, אלא ממשיך בצדדים יותר גבוה, וא"כ המשקוף לא מעל כל העמוד. וסיים שיש להחמיר. אבל החזו"א (סי' ע"א סק"ט) חולק וסובר שאפשר לומר דל מהכא את הצדדים שאיננו צריכים אותם להכשר של צורת הפתח, וממילא החוט כן נמצא מעל העמוד. לפי זה נוקטים גם לגבי חוט שבתוך חור שבעמוד, שלדעת המשנ"ב אין להכשירו, ולדעת החזו"א יתכן שאפשר להכשירו, כי אפשר לומר דל מהכא את החלק העליון שאינו נצרך לכשרות העמוד, ונחשיב כאילו העמוד מסתיים תחת גובה החוט. [אמנם יש מפקפקים בזה וטוענים שהחזו"א התיר רק בואפן שהעמוד ממשיך בצד של החוט, שהחלק של צידי העמוד שאינו תחת המשקוף, אין להם דיני צורת הפתח, אלא אם העמוד ממשיך מעל המשקוף ממש, יש להמשיך דין עמוד, וא"כ המשקוף אינו נחשב מעל העמוד, כיון שאינו מעל סוף ראשו. אבל לפי הסברה המבוארת בחזו"א נראה שגם באופן שהעמוד ממשיך מעל מקום החוט, כמו בחוט שנמצא בתוך חור, בכל זאת כשר לצורת הפתח].

לפ"ז כשרות החיבור הזה תלוי במחלוקת, לדעת המשנ"ב אין לעשות כך, ולדעת החזו"א אפשר לעשות כך. ואמנם האחראי בשוב זה לא נוהג בדברים אחרים כדעת החזו"א, אבל כדי להקל הוא השתמש גם בדעת החזו"א. במסגרת התיקונים שנתבקשו ע"י מוקד העירוב, הוכנס גם התיקון הזה, להוסיף לחי על העמוד, מכוון תחת החוט, כדי שהעירוב לא יהיה תלוי במחלוקת זו.

פירצה ברוחב העמוד עצמו

דבר שלישי שהיה צריך להוסיף כדי להכשיר את העירוב באותו עמוד, ודבר זה הוא במבט קדימה, להתבונן מה יהיה אחרי התיקון, שיעמידו חבית מצד אחד תחת כבל החשמל העליון, ובצד שני יעמידו לחי תחת החוט שנכנס בחור, וא"כ יש שתי צורות הפתח משני כיוונים של העמוד, אך עדיין יש כאן בעיה שהעמוד עצמו ברוחב מטר, והוא פירצה בין שתי צורות הפתח, כי כאמור הדפנות של העמוד עם הברזלים שבאלכסון, אינם מחיצה, כיון שאין ביניהם לבד, וא"כ עדין העירוב לא נהיה כשר.

דין פירצה הסמוכה לצורת הפתח

בענין פירצה בין צורת הפתח למחיצה הביא המשנ"ב (סי' שס"ג ס"ק כ"ג) מחלוקת אחרונים, האם אפשר להתיר אותה ע"י עומד מרובה, והמשנ"ב מכריע כדעת האוסרים שאסור שתהיה פירצה סמוך לצוה"פ (ע"ש בשעה"צ ס"ק י"ג). החזו"א מצדד כדעת המקור חיים, שאם הפירצה רק בצד אחד של צורת הפתח, ניתן להתירה בעומד מרובה, ומ"מ בפירצה שבין שתי צורות הפתח, משמע שמודה וחושש לאסור. אבל כל הנידון הזה הוא דוקא כאשר לפי כללי עומד מרובה אפשר להתיר אותה, דהיינו שמחשיבים את צוה"פ כאילו היא מחיצה, ואז היא ממשכיה כביכול וגודרת גם את הפירצה אבל במקרה הנ"ל הפירצה היתה בקרן זווית, כלומר החוטים ששימשו את העירוב, לא היו בקו זהה, אלא אחד שימש לצד מערב, והשני לצד צפון, ובמצב כזה גם אם היו מחיצות גמורות לא היה להם דין עומד מרובה, כמבואר בשו"ע (סי' שס"א ס"ב) שבקרן זווית לא אומרים היתר של עומד מרובה, ואפילו פירצה של ג' או ד' טפחים אוסרת. ולפ"ז גם למתירים פירצה סמוך לצוה"פ מצד אחד, אבל בקרן זווית לכו"ע אינו כשר. לכן צריך מראש לחשוב על כך שיצטרפו לתקן גם את הפירצה שביניהם ברוחב העמוד עצמו.

הפתרון אלדי, להוסיף רשת על העמוד, שתשמש מחיצה מהחבית שתחת הכבל, עד הלחי שתחת החוט שיוצא מהחור. ועי"ז שתי הצוה"פ ימשיכו להיות רצף של מחיצה סביב לשוב.

ההלכות הרבות בכשרות כל פינה בעירוב

נהנה בדברים אלו למדנו כמה דברים צריך לדעת בכשרותו של עמוד אחד של עירוב, וכמה דברים יכולים לפסול ח"ו את כל העירוב. ומספיק דבר אחד בכל הישוב, כדי לפסול את היעורב, עד כדי שיהיה אסור לטלטל ברחוב יותר מדי אמות [שהם בסה"כ פחות משני מטרים]. כי העירוב הוא יחידה אחת, טבעת של מחיצות שמקיפה את הישוב, ואם יש פירצה אחת, יכול להיות שהיא תהיה רק ארבעים סנטימטרים [בקרן זווית], והיא תפסול

דרוש בדחיפות

אברך שמעונין לקדם את פרויקט המתחמים הכשרים
ע"י עבודה טלפונית בלבד, ללא צורך ביציאה למקומות
המעונין לזכות בזכות הגדולה מתבקש ליצור קשר בטל': 0548483320

הודעה משמחת

נפתח בס"ד שיעור יומי בהלכות העירובין המצויות בזמנינו
השיעור ידון בשאלות אקטואליות
שהגיעו באותם ימים ל"מוקד העירוב"
השיעור נמסר ע"י הרה"ג משה אנגלרד שליט"א
בימים א-ה, בשעה 8:45 בבוקר (במשך 15-20 דקות)
ניתן להאזין לשיעורים ע"י "קול הלשון",
בשיעורים חיים בזמן השיעור
וכן במוקלטים לפי המספרים

03-6171111-1-3-3-52

המשך רשימת השיעורים הנמצאים כעת במערכת

42. באיזה חדר בבית אפשר להניח עירוב חצירות.
43. איזה מחלל שבת פוסל את העירוב שצריך לשכור את רשותו.
44. המשך בהגדרת מחלל שבת שפוסל את העירוב.
45. דין פירצה במחיצות העירוב שהרבים עוברים דרכה.
46. האם אפשר לזכות את פת העירוב פעם נוספת לדיירים חדשים.
47. דיני טלטול בשקית על הכובע מפני הגשמים, ושקית שעוטפת את הרגל והנעליים.
48. דיני טלטול בשאריות אוכל בפה, ובזן שעל הנעליים.
49. פירצה שהרבים בוקעים בה ויש בה גידודי, מהו גידודי וכיצד הוא מועיל.
50. בענין ברכה על עירוב חצרות ונוסח העירוב והשיתוף.
51. עירוב שחסר בו שכירות במקרה שהביאו חפץ מבחוץ לבית, וחפץ שהוציאו לרחוב.

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM

